

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanjih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1.50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne odziva.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1.20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in odpravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zatej. — Urednik sprejema stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu. Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravnštvo.

Oglaš in poslanice

se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

V Gorici, dne 27. oktobra 1898.

Letos živimo v sanjih „položajih“. Danes se nekaj zatrjuje, kar se jutri prekliče, govori se o velikanskem preobratu v naši državi in zopet se čuje glas, da ostane še na dalje vse pri starem. Nemci in Italijani bi radi se naprej gospodarili, kakor so doslej, docim bi bili slovanski narodi, izvenzemski Poljake, tlačenji, kakor so bili do današnjega dne. Ali ti so se dvignili na površje, in vlada ima z njimi računati. Res, težavno stališče ima vlada, zadovoljiti vse narode tako, da bi ponehala tista obena nezadovoljnost, katera je sedaj po celi državi. Slovani so se otrsli svoje zgodovinske potrpežljivosti ter zahtevajo pravic, katere so jim sicer že zdavna zajamčene po zakonih, ali katerih so bili do sedaj deležni le v mali meri, med tem ko so Nemci in Italijani uživali in se uživajo, kar so hoteli in kar hočejo. Nezadovoljnost je splošna. Nemci in Italijani so nezadovoljni, ker ne vidvajo, da utegnejo priti ob svojo prevlado, ako vlada ustreže zahtevam slovanskih narodov, po katerih bi bili ti jednaki v vsakem pogledu z dosedanjimi gospodarji, Nemci in Italijani. Da so pa slovanski narodi nezadovoljni s svojim dosedanjim položajem, to mora razvideti in umeti vsakdo, komur je kaj do resnice in pravice. Ministerski predsednik, grof Thun, se trudi, spraviti narode v nekako zadovoljivo razmerje, ali to gre težko, ker se vsi poskusi razbijajo ob nemško obstrukcijo. Obstrukcionisti sicer ne divjajo in ne razsajajo tako, kakor so poprej, ali sedaj govoré dolge govore, da državni zbor ne more nikamor naprej. Mesece dni je zboruje, ali nič prav posebnega se še ni dognalo v njem. Še vedno ne vemo prav jasno, pri čem da smo, četudi bi se dalo soditi po dogodkih zadnjih dni, da je desnica skozi in skozi solidarna ter je s tem utrjena večina, ki bo delala v prilog Thunovemu ministerstvu. Stališče desnice se je utrdilo z izjavo „Slovanske krščansko-narodne zveze“, da bode ista v nagodbenem odseku glasovala za prehod v podrobno razpravo. Razni klubi desnice so ta sklep z veseljem pozdravili. S tem seveda se desnica gotovo ni udala vladi na milost in nemilost, marveč združena in ojačena bo lažje sklepala nagodbo, kakoršna bo ugodnejša za Avstrijo. Ta sklep „Slov. kršč. nar. zveze“ je posled-

dica posvetovanj iste z ministerskim predsednikom. Odgovor je baje deloma ugoden, deloma neugoden. Zatrjujejo, da je vlada v mnogih vprašanjih ugodila zahtevam zveze, v nekaterih pa, da se za sedaj še ni mogla pozitivno izreči. Priznavajo pa dobro in resno voljo sedanje vlade, storiti gledé na zahteve zveze vse ono, kar je mogoče ob obstoječih razmerah.

Koliko od takih in enakih poročil se uresniči, o tem nas pouči prihodnost, rečemo pa, da po dosedanjih britkih skušnjah z raznimi pogajanjmi in obljubami od strani vlade ne moremo pričakovati nikakega posebnega preobrata v prilog nam. — Veselilo nas pa bo, če se tista „dobra in resna volja“ sedanje vlade obdrži tudi takrat, kadar se vlada izkoplje iz sedanjih zamotanih razmer s pomočjo onih, katerim velja ta „dobra in resna volja“. — Ali pojde potem po starem dalje, ali „volja“ uresniči potem vse zahteve naše?

Državni zbor je bil sklican radi tega, da se dožene v njem nagodba z Ogersko po rednem parlamentarnem potu.

Govorilo in pisalo se je, da prenela biti naša državna velevlast, če se nagodba ne bi dala dognati, ker bi potem prestala zveza z Ogersko, na drugi strani pa je vlada izjavljala, da je pripravljena na vse slučaje, tudi na slučaj, če bi se nagodba ne dognala potom parlamenta, ker bi se zgodilo to lahko s § 14. in s posebnimi cesarskimi naredbami. —

O nagodbi se čujejo v državnem zboru različen mnenja.

Po „i“ poslanec dr. Kolischer je rekel, da polski klub je za nagodbo iz političkih in gospodarskih ozirrov. Ne strinja pa se s carinsko zvezo z Ogersko, ker bi ista obteževala pogodbe z drugimi državami. Veseli ga, da se finančni minister odreka delu užitninskih davkov in končno je rekel, da se s kvotnim vprašanjem ne sme zadrževati nagodba.

Poslanec Zedwitz (nem. velepos.) je zatrjeval, da je sedanja nagodba boljša, kakor se govori o njej. Bilo bi sicer bolje, da se spremene marsikatero določbo v korist Avstriji, ali žal, nemogoče je ostati pri vseh zahtevah, ki bi bile ugodne za nas, da bi se pri tem ne delalo proti državnopravnemu stališču

napram Ogerski. V novi carinski in trgovinski zvezi se nahaja cela vrsta prednostij, in zato zavrača mnenje nekaterih, da bi bilo za Avstrijo bolje, ako se odpravi carinska in trgovinska zveza ter omeji carina. Glede na užitiinske davke je največja težava odstranjenja, ker je finančni minister opustil davek na pivo in žganje.

Poslanec Vahnjanin (Slov. kršč. nar. zv.) se je izrekel za to, da se v interesu države obdrži območje carinske in trgovinske zveze, zahteval pa je, naj se preosnuje trgovinska in obrtniška politika v Avstriji. Poslanec Gross je povdarjal, da so se govorniki večine izrekli le pogojno za vsprejem nagodbe. On je proti temu, da bi po novi nagodbi imele poboljške pivovarne in tovarne sladkorja, združene z veleposestvi. Vlada naj bi se bila odrekla povišanju davka na sladkor, mesto onemu na žganje. Da se je vlada odpovedala davku na pivo in žganje, to kaže pomanjkanje vsakega finančnega načrta v tem pogledu. Najvažnejšega pogoja, da bi se dalo brzo napravljati o predlogih nove nagodbe, povišanja kvote za Ogersko, ni izpolnila.

Češki poslanec Kaftan je izjavil, da bodo slovanski člani odseka nagodbo vesno presojali, pred vsim pa se mora zvišati ogerska kvota.

Kaj pa porečejo k temu zopet Ogri, ki se tako branijo vsakemu povišku?

Tako torej se ni mogoče niti približno povedati, kaka bo tista nagodba, ki bo sprejeta, če sploh se do tega pride v tekočem letu! —

Res je, da kaže položaj, da bi se utegnili v marsikaterem pogledu obrniti na bolje in bi se dala tudi dognati nagodba, toda obstrukcija je še tukaj, in če jo sodimo po njeni dosedanjih zgodovini, bi skoro rekli, da strmoglavi državni zbor. Kdo vé, kaj se more še zgoditi, saj vemo, kako se hitro menja vse pri nas!

Vse pa nas uči, da v sled do skrajnosti zamotanih razmer Slovanom v Avstriji ne vziđe še tako hmalu sonce ravnopravnosti. Še je tema in po tej temi bomo tavalili tudi še dalje. Kdo vé, kako dolgo! Kdo vé, kedaj napoči dan, ki prinese Slovanom v Avstriji pravice in ravnopravnosti?

Ostaja nam pač upanje in upati smemo tim bolj, ker vidimo, da so slovanski po-

slanci vedno bolj solidarni in vzajemni. Morda smemo reči, da zinagamo v tem znamenju, — če ne pride zopet kaj drugega vmes

DOPISI.

Iz Št. Andreža. — (Izv. dop.) — Št. Andreška občina je mnogo po svetu znana po svojih pridelkih in po svojem kmetsko-vrtnarskem delovanju. Znano je tudi, da se pošiljajo njeni pridelki daleč v svet.

Tam dobivajo najlepše zgodnje „špargelne“, zgodnji krompir in raznovrstne druge pridelke.

Zato se pa morajo kmetovalci, oziroma vrtnarji, tudi veliko truditi, in so tudi mnogoteri res livale vredai.

Kar se tiče pa narodnega in gospodarskega pogleda, so pa še daleč za drugimi občinami.

Po vseh občinah goriške okolice se prebivalci bolj zanimajo za narodno idejo in gospodarski napredek, kakor pa v Št. Andrežu.

V Št. Andrežu se nahajajo trgovci in krčmarji, ki se ne brigajo za blago raznih slovanskih zalog. Večinoma teh trgovcev in krčmarjev se v besedah kažejo prav trdne narodnjake, ali v dejanji pa so popolni nasprotniki narodnih zapovedij. (V tem oziru bi se dalo še mnogo govoriti, ali za sedaj naj se še opusti. Pričakuje se odgovora).

V gospodarskem pogledu so pa jako zaspani.

Povsod imajo že ustanovljene Rajfeiznove posojilnice in hranilnice in živinske zavarovalnice, le v v Št. Andrežu se ne!

Zalostno je, da se za taka prekorsna društva tako malo, ali bolje rečeno, nič ne zanimajo.

Če so marsikje taka društva potrebna, so tudi v Št. Andrežu jako potrebna; posebno zavarovalnica za govejo živino. V Št. Andrežu se nahaja nad 200 glav goveje živine. In pri tolikem številu se včasih tudi pripeti lahko kaka nezgoda. Pripetilo se je že mnogokrat. Toliko za danes. Nekdo.

S Št. Viškegore. — (Izv. dop.) — Kar smo dolgo pričakovali, se je zgodilo 20. t. m. — namreč volitev novega občinskega sta-

sklonivši glavo na prsi, da skrije ganutje, „toda mogli bi se mu dati spoznati.“

„Mati, jeziki me pali in grlo peče! Vode, mati, vsaj kapljico vode mi daj!“ jame znova ječati Tirza.

A odkod naj ona dobi to kapljico vode? In ona, bivša kneginja Hur, se je obupno ozirala naokrog. Tako pogostoma je že klicala ime Gospodovo, delajoča v tem imenu obijube — ki pa se doslej še niso izpolnile, da se jej sedaj beseda nadeje zdi kot zasmehovanje. Čuti, kako ji vhlaja sila življenja, kako se oči pokrivajo s senco smrti, a ob enem z močmi je tudi njena tako krepka vera jela v njej slabeti. A vendar je še hotela dati hčerki tolažbo.

„Potrpljenje, Tirza!“ jej šepeta s težavnim glasom. „Potrpljenje. Oni pridejo. Ze so blizu!“

Toda, kaj je to? Na njena ušesa dohaja nekaj šum. Kaj, ko bi ju motil posluh? Ne? Zares se je razlegal v celici divji krič nemega sojetnika. Tudi Tirza ga je čula. Podpiraj se vzajemno, sta vstali.

„Hvaljen bodi Gospod na veke!“ zakliče mati z vneimo prerrojene vere in nadeje.

„Hola, kdo je tam?“

Ta klic se je razlegal po pustem zidovju. A za njim takoj drugi:

BEN-HUR.

Roman iz časov Kristusovih.

ANGLEŠKI SPISAL LUDVIK WALLACE

Poslov. Podravske.

(Drugi zvezek).

(Dalje).

ŠESTA KNJIGA.

Obe ženski, prislonsivi se h goli steni, sta sedeli pri tem predoru. Koliko ur sta že prebili tako, gledajoči ta prod svetlobe ter crpajoči nadeje rešitve v tem slabotnem žarku! On je njima napovedoval dan in, kadar je izginil, sta vedeli, da je legla na zemljo temna noč — nikjer tako gosta in dolga kakor tukaj.

Skozi to spranjo, kakor skozi široka kraljeva vrata, so odhajale njune misli v daljni svet; drville so po tem svetu misli jedne — za sinom, a misli druge za bratom. Iskale so ga po morju, kopnem in otokih....

Danes se nahaja v tem le mestu, jutri v drugem, a povsod samo mimogredé in kakor midve čakavi nanj, tako tudi on naju išče po vsej zemlji. Dokler je on živ, dotlej je še nekdo, ki se naju spominja; in dokler se on spominja, je še nadeja.

To sta si ponavljali vzajemno. In čakali sta.

V svetlobi slabega žarka ju vidimo sedaj, kako se stiskata druga k drugi. Obe sta nagi. V naših očeh ju zakriva, kakor kraljevi škrlat, velikost trpljenja.

Kako močno sta se spremenili! Niso bila to samo leta, ki so pritisnila na nju tak pečat. Mati je bila nekdanj zala ženska, hči — zalo dekle; sedaj bi celo Juda strepetal, ko bi ju zagledal. Lase imata dolge, zamotane in nekako čudno bele. Obe nehoté vzbujata v človeku odpor. Nemara se muke gladi in žeje tako odbijajo na njunih licih. Od včeraj, ko so izpustili iz sosedne celice slepega njunega služabnika, nista še imeli ničesar v ustih.

Tirza se stokaje stiska k materi.

„Bodi mirno, moje dete, oni pridejo — oni morajo priti“, pravi izraelska žena. „Bog je dober! Saj kolikokrat so zadonele trombe nad svetiščem, nisve nikdar pozabili doprinesiti Mu svoje molitve. Glej, svetloba je še tako jasna; solnce mora biti še visoko na nebu. Treba samo paziti, kedaj kdo pride. Ne izgublajvi nadeje. Bog je dober.“

Tako je govorila mati, in njene besede so pomirjale Tirzo.

Komaj osem let se je pridružilo k onim

trinajstim, katere je štela, ko smo jo zadnjič videli, toda navzlic temu je bila sedaj že dorasla ženska.

„Potrudim se, biti pogumna, o mati!“ je dejala, dušeka stokanje. „Živeti hočem radi tebe, moja najdražja, radi Jude. Kje je on sedaj? Ali naju najde kedaj?“

Njun glas je zvenel nekako ostro, ter bil zmožen, zhosti človeško uho.

„Sanjalo se mi je o njem“, je odvrnila mati, pritiskajoča Tirzo še močneje v svoje krilo. „Videla sem ga tako razločno, kakor vidim tebe. Treba nama je verjeti sanjam. Tudi naši očetje so vanje verovali. Gospod je govoril z njimi često v sanjah. Evo, sanjalo se mi je, da sva stali obe pred zalimi vratmi v ženskem stebriču, v svetlišču. Dokaj žensk je bilo tam pri nama. In prišel je on, obstal pred vratmi ter se oziral naokrog. Oziral se je po vrsti na to in na ono — pregledal je vse ženske. Srce mi je močno udarilo. Videla sem, da išče naju. Z razprostrtimi rokami sem stekla k njemu, kličoča: „Tu sem jaz, tu sva obe!“ On me je slišal in videl, toda obrnil se strani ter šel dalje. Ni poznal rodne matere!“

„Ali bi pa bilo drugače, ko bi se srečali? Močno sva spremenjeni!“

„Dá, močno spremenjeni!“ odvrne mati,

rešinstva. Ne bom omenjal vzrokov, vsled katerih smo si želeli korenite spremembe v naši bivši občinski upravi, le to želim povedati, kako so se vršile volitve.

Nasproti sta si stali dve stranki: Poljani z večino Trebusanov pod vodstvom ž. g. kurata v Dol. Trebusi in št. Viskogorci združeni s Poličani in večino Prapročanov.

Č. g. kurat je svoje volilce osebno spremljal k volilni mizi in početkom hotel sam narekovati volilcem kandidate, čemur se je pa volilna komisija odločno uprla, zahtevajoča, naj vsak volilec sam imenuje ali naznani kandidate, — kar je pomagalo, in — volitve so se do konca vršile v najlepšem redu, kar dokazuje okolnost, da ni bilo nobenega protesta ne od strani volilcev in ne med volilno komisijo, katera je skozi in skozi složno postopala!

Vspreh volitev pa je bil ta, da so št. Viskogorci z ogromno večino glasov zmagali v vseh treh razredih, ter da je nasprotna stranka, na čelu z ž. omenjenim č. g. kuratom, videča neizogiben propad, zapustila volišče med volitvijo II. razreda.

Čujmo govoriti, da namerava propadla stranka vložiti priziv, čeravno nima, kakor mislimo mi, nobenega vzroka v to. Vsi št. Viskogorski občani, in tudi naš č. g. župnik, smo z novoizvoljenimi starešinami popolnoma zadovoljni, in od njih pričakujemo, da bodo vozili občinski voz po pravem tiru v blagor vse županije, v kar pomozli Bog!

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Računski revident pri višjem deželnem sodišču v Trstu g. Alojzij Furlan je imenovan računskim svetnikom z naslovom in značajem na dosedanjem mestu.

Dostojanstvo tajnega svetnika je dobil od Njg. Veličanstva predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu g. vitez dr. Eduard Kindinger.

Smrtna kosa. — Umrl je dne 21. sept. t. l. v št. Vidu na Koroskem preč. g. Iv. Ev. Obalo, župnik v pokopju, rodom iz Mersina na slov. Beneskem.

Župnikoval je v Pazu, Grimaldi in Novakih v Istri.

V svojej oporoki je volil med drugim „bratovščini hr. ljudi“ v Istri znesek 200 gld., enak znesek je volil tudi družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. N. p. v m.

Norčijejo se — skoro da imajo prav!

Prve dni tega meseca so dohajali v Gorico novinci, da so jih od tu odpravili k pristojnim polkom. Novinci so prepevali po stari navadi, drugače so se vedli povsem dostojno. Toda peli so slovenski in to je silno dražilo lahonske živce. Vseji mestnega starasinstva je interpeloval Kurner vladnega zastopnika (g. dvornega svetnika Bosizija), zakaj ni redarstvo preprečilo petja. Vladni zastopnik je odgovoril: „Si fa quello che si può“ (Storimo, kolikor moremo!) — „Sentinella“ se norčuje temu odgovoru! Ima prav! Zakaj pa ni odgovoril takó-le: „Novinci so prepevali in še bodo. Gorica se vsled tega še ni potrla in se ne podere v prihodnje. Kdor pa noče poslušati slovenskega petja, naj se preseli iz Gorice daleč proč, radi njegovih živcev redarstvo ne bo preobračalo kozolcev!“ — Ako bi bil takó odgovoril, bi se mu ne posmehovali!

„Kdo pa ste?“

Glas jima je bil tuj, toda vsekako prijeten. Sedaj sta prvič v osmih letih slišali še drugo govorico razun svoje.

Ta prehod od vrat sreče do vrat življenja ki so se zapirala nad njima, je bil tako nagel, tako nepričakovan, da se nista mogli zavesti ter si pojasniti, kaj se godi z njima.

Treba pa je bilo čim prej odgovoriti na to radostno vprašanje.

„Izraelska ženska, ki je tu živa pokopana s hčerko! Umiravi! Pomoči!“

Takšen odgovor so začuli skozi predor v celici številke V.

„Počakajta, takoj se vrnem!“ je priletelo na ušesa dveh nesrečnic.

Glasno sta se zjokali.

Naposled sta bili najdeni! Čez trenutek dospe pomoč. Najdeta svobodo in vse, kar sta izgubili — sina, brata, hišo, bogastvo in staljšče. Velika, neizmerna svetloba, ki prodira tudi skozi najozjeto špranjo — svetloba nadeje je razsvetlila njuno ječo.

Glad, žeja, prikazen smrti so izginile pri njenem blešku.

Nadzornik Gezij je dolgo pripovedoval svojo zadevo, toda naposled jo je končal.

Tribun, ne odlašajoč, se je takoj poprijel dela. Čez malo časa je bil v podzemlju. Naročil je, da se mora podreti zid v vratih.

„Hola! kje sta?“ je zaklical glas skozi predor v celici številka V.

Laška omika na slovenskem Travniku. — Krojaski mojster g. Poveraj si je dal napraviti novo tablo, katero je razobil nad vratmi. Laške barabe, ki navadno pohajajo po tratoarju po Travniku, uganjajo vsled tega tam svoje neslane burke. Slišijo se zaljenja kakor: mostro d'un ševao, itd., — kakor pač znajo — rogajo se kar na glas, da se mora vsakemu pametnemu človeku tako počenjanje zdeti do skrajnosti nesramno.

Čudno, prečudno je to, da redarstvo, ki je tako blizu — le za par korakov, ne vidi takega počenjanja in ne stori nič, da bi se isto odpravilo. Pa kaj hočemo, smo pač v Gorici!!

Toda pogledimo to še z drugega stališča. Vsaka reč ima svojo dobro in svojo slabo stran in tako ima to počenjanje tudi svojo dobro stran. S svojimi roganjem opozarjajo laške barabe mimoidoče občinstvo na trdiko g. Poveraja ter delajo tako zanj nehoté — reklamo.

Laško mladino v našem mestu kaj uzorno vzgajajo. V torek popoldne je šel neki 12-letni slovenski učenec mimo kapucinske cerkve. Za njim prihiteli trije laški učeneci jednake starosti ter ga primejo in zahtevajo, naj kriči „Evviva“! Slovenski deček tega seveda ni hotel storiti; na to ga je eden udaril močno v obraz, in ko se jim je končno le iztrgal iz rok, so začeli za njim metati kamenje.

Tako se obnaša tista nadepolna „gioventù“, na katero so naši Italijani takó ponosni!

In kaj bo še le iz teh sinov „avite culture“, kadar odrasejo. — „Früh übt sich, was Meister werden will“.

Izzivanje ali kaj? V nedeljo zvečer je bilo v gostilni grofa Attensa v ulici Ascoli več občinstva. K temu prideta še dva domobranska podčastnika z dvema dekletoma. V gostilni je sedel tudi nekdo s harmoniko ter je začel igrati. Na to bi bil rad jeden izmed vojakov začel plesati, kar je pa kretnar zabranil. Vojak — podčastnik se je jezil, nekaj mrmral ter potem ostentativno, prav glasno zakričal: „Evviva Italia!“ P.....o Dio, P.....a Madonna!

Gostje so se spogledali, večina jih je odšla in potem sta jo tudi vojaka kmalu pobrala.

Vsa reč je naznanjena na vojaškem pristojnem mestu!

Torej, tako daleč smo!! Tisti fanatizem, ki je last izvestnih laških krogov v Primorju, sega po tem takem že tako daleč, da niti vojaki nimajo obzira več do države, kateri služijo.

To je žalosten slučaj, pa jako značilen. — In potem druga dva vsklika!! Ne gré nam iz peresa, da bi zapisali tisto besedo, katero imajo nekateri Lahji vedno v ustih in katero pridevajo imenu Božjemu ali pa Matere Božje.

In vendar jo taki ljudje izrekajo kar tako brez vsakega pomisleka in celo v javnem prostoru!

Kam plovemo?

Taki in jednaki izbruhi duševne propalosti so skoro na dnevnem redu in zato je pač zadnji čas, da poklicane oblasti kaj storé v tem pogledu, da se obrne na bolje. Zadnji čas, ker kdo vé, kaj se utesne zgoditi, ako pojde tako dalje.

„Evviva Italia“ — Tako je kričal nekdo — kakor je svoj čas „Soča“ poročala — v neki gostilni v ulici Ascoli tik gostilne grofa Attensa. Vršilo se je nekaj površne preiskave, ali potem je menda vsa reč zaspala.

Ker vemo, kako trdo se dela s Slovenci, vprašamo tem potom javno zopet, kaj je s tisto preiskavo, kaj se je zgodilo z onimi, ki

„Tukaj“ je odvrnila od znotraj mati, približavši se k zidu.

In takoj je zaslišala močne udarce nad svojo glavo. Udarci so se ponavljali, sedaj više, pa zopet niže. Kaj, ko bi podirali zid?

„Dá, tako je; to je bil odmev velikega kladiava. Delali so predor, skozi kateri bi imela priti do nju — svoboda.“

Obe nesrečnici sta uprli svoje oči v steno. Zdelo se ti je, da hočeta s svojim pogledom pomagati svojim rešiteljem. Mislili sta, ko bi se v stran obrnili, da bi ti odmevi takoj prenehali ter bi se znova večna tema zagrnila nad njima.

Roke, ki so delale na drugi strani, so bile močne, gibčne in polne dobre volje.

Udarci so vsaki hip postajali razločnejši.

Padel je jeden sip, za njim drugi, tretji, in vsak odstranjen kamen je zblizal za jeden korak s svobodo ti dve živo pokopani žrtvi.

Že sta razločno začuli razgovor delavcev! Nakrat, o nepopisljiva sreča! se je zaobliskala rudeča svetloba baklje. V temi je ona zasvetila kakor rešilna juternica.

„To je on, mati, to je on! Nasel nas je naposled!“ je klicala Tirza.

„Bog je dober!“ je šepetala mati z drhtečimi ustmi.

V celico je padel velik odlomek zidu, potem še večji, na to se je zvalil cel sklad kamenja. Vrata so stala odprta. V tem prahu in siju se je prikazal človek z bakljo v roki.

se je predznil pri nas, v Gorici, klicati: „Evviva Italia!“

Nič se ne vemo, za to čakamo nestrpno odgovora. Ali pride pa odgovor? Ali moramo res zopet premisljevati o „dvojni meri“? Prosimo pojasnila. Več radovednežev.

Kaj to pomeni? — Poročajo nam: „V dnevih žalosti po umoru cesarice Elizabete so našli neko jutro v Červinjanu vse polno veleizdajskih napisov z ogljem po hišnih zidovih, n. pr. W. Italia, Morte all'Austria, W. l'anarchismo! itd. — O vsem tem niso poročali ne laški ne oficijozni listi, dasi je orožništvo videlo vsak napis in je gotovo izpolnilo svojo dolžnost ter sporočilo vso reč na pristojno mesto. — Tudi so tam zaprli nekega Laha iz Italije, ki je žalil čast pokojne cesarice in tudi cesarja na najdržnejše načine. Obravnava proti njemu je bila danes. — Ali je bila kaka preiskava radi onih napisov, nam ni znano. — In kakšen preiskovalni aparat se je postavil proti ubogim Slovincem v Batujah!!

Znano nam je tudi od verodostojnih prič, da priprosti Furlani, ki so se vedno lojalni Avstrijci, so po vsej Furlaniji več ali manj razsajali proti znani irredentovski nadahneni sinjoriji in proti Lahom iz Italije. Ali tam ni bilo „izgredov“!! Kako hitro pa jih najdejo pri Slovincih. — Zopet nam prihaja v spomin tista povest o „dvojni meri“.

Zanimiva razprava. — Te dni se je vršila pri tukajšnji okrožni sodnji jako zanimiva razprava, katero so vsi laški listi, tukajšnji in tržaški, popolnoma zamočali. Tistega dne namreč, ko je došla v furlansko vas Versa vest, da je našo cesarico umoril zavrtno laški anarhist Luchenj, je bila v hiši tamošnjega premožnega posestnika Baldassija družina nekega Cossuttija iz Trsta. Ta Cossutti, čegar oče je iz ajdovskega okraja, je sotrudnik zloglasnega glasila tržaškega magistrata „Il Piccolo“; a Baldassi je brat onega č. kr. poročnika v rezervi Baldassija, kateri je leta 1882. kakor tamošnji župan aretoval Oberdanka, ko je bil ta na poti v Trst, da bi umoril našega cesarja. Omenjenega častnika so pred par leti proglasili irredentovski listi kot mrtvega, mej tem ko ta še danes živi neke na Českem kot č. in kr. slotnik.

Ko se je torej raznesla vest, da je cesarica umorjena, je začela ona družina Baldassija plakati. Ko so omenjeni tržaški letovičarji zaznali, zakaj to plakanje in žalost, so se izrazovali nedostojno o naši vladarski hiši. Cossuttija so zaprli, drugi so pa pobegli v Italijo, mej njimi tudi njegova sestra, ki je baje rekla, da so imeli tudi cesarja umoriti ali da ga bodo umorili. Cossutti je bil oproščen, zakaj in kako, ne spada sem.

Obravnava je bila pričela ob 5. popoldne in je trajala do 6 $\frac{1}{2}$. Pred sodnijo je čakalo na izid mnogo vozov in še več goriskih in tržaških židov. Po oprostitju založenca se je ta „Mischpoche“ radostno poljubovala in si čestitala ter se nemudoma v Trst odpeljala.

Poročilo tržaškega redarstva o Cossuttiju je bilo pisano črno v črnem, in vendar.....

Naše ljudstvo v deželi je patrijotično skozi in skozi. Svoj patrijotizem je dokazalo že tolikrat in tolikrat v neovržnih dokazih, in letos, dokler ni zadala smrtno rane cesarici zlobna roka laškega anarhista Luchenija, so se vršile pri nas na Gorškem med našim ljudstvom običajne veselice z govori, druga za drugo, v spomin 50 letnice ces. vlad., in ob vsaki taki priliki so se čule patrijotične besede govornikov, katerim je ljudstvo navdušeno pritrjevalo.

In Italijani? Kaj so priredili v proslavo te petdesetletnice? Ali ste kaj slišali o kakih navdušenih govorih itd.?.. Nič in zopet nič!

Za njim se je nekoliko drugih ljudij postavilo v dve vrsti, pustivši prost prehod za tribuna. Rimski dostojnik hoče sam naznani osvobojenje tema nesrečnicama.

Gotovo mu padeta k nogam, pozdravljajoči ga kot rešitelja.

„Ha! Kaj je to? Oni se skrivata v najdaljši kot podzemlja. Nemara iz bojazni? Ne. To že vemo, da sta nagi — torej vsled sramežljivosti.“ Tudi ne zgolj iz sramežljivosti.

Iz teme doletavajo besede brezmejnega obupa. V vsej človeški govorici ni najti tako boleznih:

„Proč od naju. Nečisti svi! nečisti!“

Baklje so strepetale v rokah delavcev.

Vsi so s strahom pogledali drug drugega.

„Nečisti svi! nečisti!“ se je ponovil znova obupen krič.

S takim krikom je moral oditi od rajskih vrat duh, obsojen v večno temo.

Vdova in mati je izvršila dolžnost in se le sedaj, na odmev lastnih besed, se je vzbudila v njej zavest, da to osvobojenje, o katerem je sanjarila, za katero je tako dolgo molila, katero se je videlo od daleč kot rudeč, sočnat sad, se je z dotikom njene roke spremenilo v sodomsko jabolko.

Obe, ona in Tirza, sta bili gobavi!

Danes nam je težavno razumeti vso grozo, ki jo obsegajo te besede, toda pogledimo v knjige taktičnega zakonika:

Pa vendar, kako se dela pri nas s Slovenci in kakó z Italijani!!.....

Železnica: Gorica - Ajdovščina. — „Wiener Zeitung“ naznanja, da je v to svrhu poklicana komisija vzela na znanje poročilo o politiskem obhodu in drugih pripravah gledé na železnico: Gorica-Ajdovščina. Dovoljenje za gradnjo tira od klm. 20 do 13'7 (v Dornbergu) je moralo biti preklicano, ker železniško ministerstvo namerava sprejeti prvotni načrt na tej progi in tako ostane dovoljenje trž. namestništva v veljavi le od klm. 13'7 do 20.

Iz tega se vidi, da vlada misli resno, zgraditi to železnico ter isto zvezati z drugo, ki bo tekla po Soski dolini, t. j. s predelsko železnico.

O predelski železnici smo prejeli od večšaka še nekaj podatkov, ki so vredni razmisljanja. Objavimo jih radi, ker so stvarni. Dopisnik o „bohinjski železnici“ je bil jako zbadljiv, a smo mu vsejedno vstregli; koliko je s tem koristili stvari, je njegova reč.

Kakó se časi hitro menjajo. — Nekoliko dni je šele od tega, ko je „Slovenec“ zahteval na vso silo, naj gredo naši poslanci v opozicijo. V sredo pa je trdil na uvodnem mestu, da jim ne kaže ločiti se od desnice in vlade. — Sicer pa priznavamo radi, da so „Slovenčari“ vzbudili s svojo taktiko precej zanimanja za Slovence in so morda pripomogli, da se nam vsaj „obljubljajo“ drobtinice, če tudi bomo morali na nje najbrže čakati, kakor tisti lačni osel, ki je tudi čakal, da trava zraste, a je med tem erknul. — Oprostite, ni prav fina primera, ali, žal, umestna je!

Preiskave radi dogodkov v Nabrežju so zaključene in utesne biti glavna razprava prihodnji teden.

„Kazipot“ brezplačno dobé vsi gg. naročniki in sl. županstva. Dotiskan bo do srede decembra.

Nameravamo pa tudi vezati ga elegantno v platno s prostornim za svitnik in 64 strani belega papirja za beležnico. Ker je oblika navadnih zepnih koledarjev, bo to za vsakogar prav priročna knjiga. — Kdor želi dobiti tak „Kazipot“, naj pošlje do 15. novembra 50 kr.; prodajna cena za nenaročnike bo 1 gld. — Radi bi pa vedeli naprej, koliko takih iztisov naj priredimo, da ne bomo trpeli škode. Zlat je čas, da se vsakdo oglasi, kdor ga hoče imeti.

Iz Cerovega. — (Društvena trobojnica). — Pšejo nam: „Naše društvo je že lani sklenilo, da si napravi društveno trobojnico. Da se uresniči ta lepa misel, se je sestavil poseben odbor. Letos, v dobi petdesetletnice, se je odločilo blagosloviti jo. Ker pa naše društvo samo iz sebe ne premore toliko stroškov, se obračamo do naših rojakov in rodoljubov s posebno okrožnico, naj bi prispevali z blagovoljnim darom društvu v pomoč, da doseže svoj namen.“

Odbor za napravo društv. trobojnice“.

Občni zbor možke podružnice sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico bode dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne v dvorani g. Bratine v Ajdovščini. — Dnevni red: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Polaganje računov. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamezni nasveti. K obilni udeležbi vabi načelnstvo.

Kamnje. Poročajo nam: „Dne 23. t. m. je bila instalacija našega prečastitega gosp. novega župnika Josip Kosec-a. Kako radostno smo ga sprejeli koj ob nastopu, si „Sočini“ čitatelji, katerim je cenj. g. župnik znan, lahko predstavljajo.“

„Ti četveri so pristeti k mrtvim: slepi, gobavi, revni in brezdetni.“

Tako govori Talmud.

Biti gobav, je pomenjalo: biti mrtvec; kot mrtlič so bili taki izgnani iz mest, v katerih so stanovali ljudje; gobavec je smel z najljubljenejšimi in najbližnjimi govoriti samo iz gutove daljave, občevati je smel samo s sebi podobnimi obsojenci; bil je izključen izpod zakona, odpahnen za zmerom izpred vrat svetišča; za obleko je smel imeti samo plahto, usta odpirati samo za to, da je odganjal od sebe ljudi s kričem: „Nečist! nečist!“ Bivati je smel samo v puščavi, ali v zanemarjenih grobovih, postal je živeča senca, pravcati volkodlak iz Gehenne! budil je gnjus in strah v drugih, a v samem sebi nejevoljo; živel je samo za muko, a vendar ni hotel umreti, dasiravno je v smrti bila jedina rešitev in nadeja.

To je pomenjalo biti gobav.

Nekega dne — ali je mogla vedeti kdaj, ker se jej je v tej celici zmedel račun časa, — nekega dne je čutila vdova Hura neko opoklino na dlani desne roke; kmalu na to se je prikazal na njej lisaj. Močila ga je z vodo, toda namesto, da bi izginil, se je še povečal čimdalje bolj. Iz početka je le malo pozornosti obračala nanj ter skrivala to pred hčerko, toda kmalu so se tudi na Tirzi jele pojavljati podobne prikazni.

(Dalje v prilogi).

Enako in se večje navdušenje je pokazalo tukaj. Ljudstvo ob njega instalaciji. Iz slehernega obraza je bila čitati zadovoljnost in veselje. Uverjeni smo smo trditi, da se to tudi ohrani, kajti velečasti je bil doslej vedno mož, o katerem smo dobili le blaga in vesela poročila.

V Sovodnjah so v nedeljo ustanovili odsek veter. društva za Gor. Grad.

Zastavljavnica in ž. njo združena hranilnica, ustanovljena po grofu Thurnu, v Gorici je nam doposlala svoj sklep računa za leto 1897.

Iz istega posnemamo, da je imela laniško leto „zastavljavnica“ (zakaj ne: zastavljavnica, kakor se glasi na tržki?) dohodkov gld. 141.501-97 kr. in hranilnica gld. 1.741.224-09 kr. Račun reserve izkazuje skupnega dobička gld. 38.300-16 kr. Plače uradniškega osebja in drugo so znašale gld. 25.528-53 kr., davki in pristojbine pa gld. 3.430-44 kr. Od dohodkov se razdeli za rezeve gld. 15.000, drugo gre za rezervni sklad, ustanovno glavnico in za druge reči, določene v ustanovni listini.

Iz Stanjela nam pišejo: „G. dopisnik iz „Stanjela“ v „Soči“ št. 83 vedi dobro, da g. conte se nikakor ni zameril našemu č. g. dušnemu pastirju, ker mu ni dal bire. Zato je naš g. kurat preplemenitega srca. Pač pa se je slednji zameril g. conte-ju, ker mu ni pustil v cerkvi ukazovati. Ni-li g. dopisniku znana stvar o cerkveni klopi? Odtod izvira nasprotstvo od strani g. conte-ja! Čemu ni hotel g. dopisnik resnice povedati, ko mu je vendar znana? — Trditvi, da je č. g. kurat pobiral most brez dovoljenja sl. zupanstva, se oporeka, ker sl. isto mu je dovolilo vinski biro z odl. 23.9.98. št. 536 na njegovo prošnjo z 17.9.98. št. 110, kar je g. dopisnik dne 2. oktobra t. l. lahko sam slišal, ako je bil v cerkvi. In dne 16. oktobra t. l. se je č. g. kurat za biro v cerkvi ljudstvu prav srčno zahvalil. G. dopisniku bržkone ni po volji ljubezen in sloga, v kateri živi naše ljudstvo s svojim vsestranski delavnim dušnim pastirjem.“

Dobili smo še drug dopis, iz katerega posnemamo to-le:

„Dopisnik „Soče“ od 21. oktobra je poviševal in v solnce koval Stanjelskega conteja in rekel, da je on velik dobronik vasi, da reveže podpira in jih preskrbuje za zimo. Strašno lepo!!

Nasproti temu moram sledeti povedati v. pojasnilo. G. conte ima za hlapce vedno samo Furlane, in teh navadno po dva ali tri, in se pastirja zraven, da mu opravljajo sami skoraj vse delo. Če je dal lani nekaterim nekaj živeža, jim je dal zato, da so mu kasneje morali delati, kar danes je težko dobiti delavcev in so dragi. Ali je to vsmiljenje in podpiranje ali sebičnost? Če hoče pa Stanjelski dopisnik, katerega ne bi bilo težko določiti, res kaj hvaliti, naj hvali, kar je hvale vredno. Če hoče hvaliti koga kot dobronika, naj obrne kam drugim svoje oči, in naj pohvali blago, res vsmiljeno in po vsem Krasu poznano družino F. iz Kobdilja, katera dela drugače, kakor pa conte, o katerem se trdi, da je v srečo ljudstva!!

V kako korist občine da je, se pač vidi tudi iz neke pravde radi nove ceste pod Stanjelom, katera preti požreti 3 kmetom par stotakov, in o kateri poti se je conte sam izrazil, da mu ni v nobeno korist. Lahko bi se govorilo, v kako srečo in korist občini je conte, govoril bi lahko še o drugih rečeh, a pustimo za danes.

G. dopisniku „Soče“ od 21. t. m. pa svetujem, da naj drugič hvali, kar je res hvale vredno, in naj gleda, da se zopet ne osmeši!!

Poštne zadeve. — Dobili smo, kakor objavljamo: S 1. prosincem 1899. leta se bodo poštni uradi na deželi deloma reorganizovali. Od tedaj se bode namreč vsem poštanim uradom nakazovala mesečna plača naprej; postarji, kateri sami opravljajo poštne službe, se bodo nastanili z dekretom, tudi njihova plača se bode od 1. julija 1899. naprej za nekaj odstotkov izboljšala. Vsem neeraricnim poštanim uradom bode dovoljen nedeljski in prazniški počitek v toliko, da se bode uradovalo le dopoldne. Nadalje se je priznala vsem postarjem in poštanim odpravnikom obojega spola jubilejska spominska kolajna.

Te koncesije so le deloma uresničile naše dolgoletne nade. Obžalujemo, da se ni oziralo enako na vse poštne slove, posebno ne na one postarje, kateri vsled svojih zasebnih opravil ne načeljujejo osebno svojim poštanim uradom, ampak morajo na lastne troške in lastno odgovornost vzdrževati preisku eno poštno osebje, in da se je na uboge poštne odpravitelje, te največje trpine pri poštne zavodu, popolnoma pozabilo. Zato!

Gospode poslance toplo prosimo, da slo: vse možne korake, da se odpomore temu nedostatku; saj imajo gori označeni postarji in poštni odpravitelji enake, d., še večje dolžnosti, toraj naj so jim pripoznane enake pravice.

Rošitev. — G. Drufovki v Miren došli brzojav: pridemo večer pisim, slove pravilno takó-le: pridemo zvečer s prvim (t. j. vlakom). E se non ridi.....

In če se temu že ne smeješ, Kako pač smeh ti sploh umeješ?

Ali pa bi bila mala jezica tu bolj umestna? Ah, pusti, ta škodi!

Za zimsko sezono. — Opozarjamo, zlasti ljudi na deželi, da naj se poslužijo sedaj, kdor potrebuje obleke in drugega raznega blaga za zimo — pri g. Juriju Mo setu, slovenskem trgovcu sredi Rašela, kateri ima vsega takega blaga, dobrega in po zmernih cenah, na razpolaganje.

G. Mose ima edini dva slovenska napisa na prodajalnici, podpira naša narodna prizadevanja in zato zasluži tudi on podpore od Slovencev.

Kdor kaj potrebuje za zimo, torej k njemu!

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici naznanja sl. občinstvu, da bo v torek dne 1. nov. pisarna zaprta radi praznika Vseh svetih.

Naznanilo. — Prihodnja številka „Soče“ izide — ker bo v torek praznik — v ponedeljek 31. t. m. ob navadnem času.

Današnja priloga prinaša okrožnico naše preznamenite „Trgovsko-obrtno zadrugo v Gorici“. Opozarjamo, naj jo vsakdo pazno prečita. Vredna je polne pozornosti slovenskega občinstva! — Da bi ne ostala jedna stran bela, smo dodali nadaljevanje slovečega romana „Ben-Hur“, ki je jako zanimivo berilo. Ta roman je svetovne slave, in le zadovoljni smemo biti, da ga dobimo tudi Slovenci. — Posebe tiskan izide za novo leto; knjiga bo prav lepa.

Zamorec so priromali — kakor znano — tekom leta v deželo, da bi pomagali zidati „Solski dom“. Priznali se mora, da so svojo nalogo dobro izvršili; vendar bi bili lahko še več storili nego so, da bi bili vsi tako marljivi, kakor je bil Fonov na Solskanski cesti; nabrali bi bili skoro 3000 gld. A tako marljivega ni bilo med njimi niti približno; zato pa je vspeh tudi zaostal. Nabrali so do 1. oktobra vsi skupaj pa vendar 571-49 gld.

To podajamo čitateljem „Soče“ malo sliko njihovega delovanja:

Fonovi gostilni na Solskanski cesti	73-42 1/2
Vugovi „Mostu (sv. Lucija)“	38-95
Lisjakovi „(pri Rajhu) v Gorici“	33-16
(v oktobru se)	6-26
Gorjancovi gostilni (Attems) v Gorici	31-05
Spazzapanovi gostilni „pri Zvezdi“ v Gorici	24-25
pri „Pešči“ na Grahovem	23-76
Gleščičevi gostilni (Kikeriki) v Gorici	19-04 1/2
Rejevi gostilni „pri golobu“ v Gorici	17-77 1/2
Ahacovi gostilni pri „Črnem orlu“ v Gorici	12-85
Fonovi gostilni v Semenški ulici	15-02 1/2
Urbančičevi gostilni v Kobaridu	15-20
Plesovi gostilni v Devinu	10-15
pri „Gradu“ v Dol. Vrtolbi	14-17
„Konjedicu v Plavah“	12-45
Prinčičevi gostilni pod sodnijo v Gorici	11-96 1/2
Ličnovi gostilni v Rihembergu	13—
Ulagovi „Kanal“	11-94
Cerknem	14-61
Kodernacovi gostilni v Sovodnjah	12-62
Legovi gostilni v Kanalu	13-20
„Goriški tiskarni“	9-90 1/2
„Goriški čitalnici“	5-62 1/2
Ant. Budinovi gostilni, „pri Slovenki“ v Mirmem	9-25
Garlatičevi gostilni v Kanalu	6-02
Slov. čitalnici v Cerovem	9-61
Vukovi gostilni v Sovodnjah	7-77 1/2
brez ust v Mahorčičevi gostilni v Sežani	6-01
Solarjevi gostilni v Biljah	5-69
Znidarčičevi gostilni v Renčah	7-32
Mervičevi gostilni v St. Petru	4-90
Kancelerjevi gostilni v Solkanu	6-85
Marušičevi	6-06
Mozetičevi	4-46
pri „Posti“ — Podbrdom	4-10
Ročinju	6-72
bralnem in podpornem društvu v Oseku	3-65
gostilni gospe Selj v Šturjah	4-10
Tancelovi gostilni v Nabrežini	6-53
pri Gasparutu v Breginjah	6—
pri Zgonu v Kobaridu odkupljen za Bratinovi gostilni v Ajdovščini	5-01
Mojetičevi „Prvačini“	5-15
Miklavčičevi „Kobaridu“	3-13
Vodopivčevi „Trstu“	5-30
pri Karlutu v Volčah	5—
Miklavčičevi gostilni v Kanalu	5-65
Ranjen zamorec v društveni (?) gostilni	2-80
	0-28

Sedanje vreme jim menda ne ugaia, kajti v novejšem času nabirajo slabeje. Na dejamo se pa, da bodo bolj marljivi po zimi, ko se bodo krule peči, tedaj se bodo bolje čutili in gotovo doprinejo ono, kar so sedaj zamudili. Priporočamo pa tudi vsem onim, ki jih imajo v svojem varstvu, da jih spodbujajo na delo, ker društvo „Solski dom“ je sprejelo sedaj poleg skrbij za novo poslopje še skrb za vzdrževanje vseh zavodov, ki so v „Solskem domu“ pod streho, in teh je veliko, kakor nam je „Soča“ razložila.

Društveni denarničar namerava vrstiti zamorce v prihodnji „zlati knjigi“ med dobronike; ako bi se kateri ponesrečil ter poginil, uvrstil bi njegovo zapuščino med volila in zapuščine. Toda taki slučaji naj se mu dobrovoljno naznanijo.

Izgubljen — najdeno. — Na poti med Mirmom in Gorico je nekdo — najbrže kaka dama — izgubil lepo, malo urico,

izdelano v obliki srca. Pripona je pozlačena, kakor tudi krog okoli števil. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v našem upravnistvu.

Najdena je bila urica v torek popoldne.

Na prodaj je posestvo za 8000 gld. blizu Kopra, obstoječe iz gosposkega in gospodarskega poslopja ter 130370 m² površine. Več v upravnistvu.

Listnica. — Gg. v Soči: Vso reč ima v rokah prevzv. nadškof in knez. Za javni škandal je še vedno čas, ako ne bo druge pomoči. — Gotovo bo kaka preiskava. Govorite odkrito in brez strahu vso resnico! Ljudstvu bo pomagano brez javnih skandalov!

Radodarni doneski.

Za „Solski dom“:

Društveni blagajnik je prejel: Kotarski gospodje nameslo vena na krsto pokojnemu Mons. A. Marušicu gld. 8.

Prejelo upravnistvo: Zamorec v sobi „Bralnega društva“ v Oseku gld. 1-20. J. Vouk dodal 50 kr. Podmeški pevci nabrali gld. 3-75, da bi zadostili „žaljeni časti“. Preč. g. Blazij Bevk, vikarij v Zapotoku, IV. obrok gld. 10. — G. Šavli iz Čepovana je daroval gld. 1, — ker je moral storiti dolgo pot v Gorico na okr. sodnijo, kot priča, kamor so ga pozvali pod globo gld. 10 — in s pretnjo, da ga dajo pripeljati po zadržanem, če ne pride, ker na prvo povabilo, katero mu je bilo dostavljeno prepozno, ni mogel priti. — G. J. v K. gld. 5 gld. — Gospa Ana Suda za „Solski dom“ po gosp. dr. II. Tuma gld. 5. — Pri večerji o priliki odhoda č. g. Kristjana Šlibilja iz Volč v Novake zložili gld. 5. — Pri zlati poreki gosp. Frana Pavletiča v Gabrijah se je nabralo med rodoljubnimi gosti 30 gld. Živel! — Skupaj gld. 59-45

Razgled po svetu.

Grof Gleispach, višji sodni predsednik, postane najbrže senatni predsednik pri najvišjem sodišču, na njegovo mesto pa bi prišel višjesodni predsednik v Zadru, Gertscher, tisti, za katerega časa se v Zadru tako neusmiljeno plenijo časniki. Ta vest se je pa večeraj dementovala.

„Slovenska kršč. narodna zveza“ je izdala komuniké, v katerem pravi, da je po daljšem posvetovanju o političnem položaju sklenila naslednjo resolucijo: 1. Zveza pooblašča svoje klubove člene, kateri so člani nagodbenega odseka, da glasujejo za prestop v specialno debato in za volitev dotičnih pododsekov; 2. Zveza izjavlja, da ostane v sedanjih večini in pričakuje od te, da bo nje opravljene in nujne zahteve krepko podpirala.

„Stvarni razlogi“. — V državnem zboru je češki poslanec dr. Herold dokazoval, kako nečuvne predprave uživa nemška manjšina v državi. Nemci se zavedajo, da je njihova posest silna krivica Slovanom. Vsaki slovenski zahtevi se upirajo in vedno pravijo, da iz stvarnih razlogov. Hofmann-Wellenhof je povedal, da so iz stvarnih razlogov proti vseučilišču v Ljubljani, Lecher pravi, da iz stvarnih razlogov nasprotuje nagodbi, dasi je niti prečital ni. Tudi pri slovenski gimnaziji v Celju so Nemci rekli, da jej nasprotujejo iz stvarnih razlogov, dočim Čehi trpe v izključno čeških Kral. Vinohradih nemško gimnazijo. Nemška stvarnost je puhla fraza. Govornik je rekel dalje, naj že o Badeniju kdo misli kar hoče, imel je veliko in srečno misel, utrditi za boj za nagodbo moč avstrijskega parlamenta z dvema sredstvi, z razširjenjem volilne pravice in sporazumljenjem mej Čehi in Nemci. Kdor trdi, da so Čehi dobili jezikovne naredbe za to, da glasujejo za nagodbo, ta obrekuje Badenija in Čeha na grd način. Velika krivda Badenijeva pa je bila, da jezikovnih naredeb ni razglasil pred državnozbornimi volitvami. Opustil je to, da bi nemški napredna stranki ne škodoval, katere obzirnosti ta stranka ni bila vredna. Zaradi tega, ker je češki narod postal deležen majhnega dela svojih pravic, so uprizorili Nemci proti njemu tako strasten, silovit boj, da so morali njegovi zastopniki opustiti vse obzire.

Nemške stranke se baje ločijo. Nemško-liberalni veleposestniki se ne strinjajo z obstrukcionisti in drugimi strankami na levi ter glasujejo celo z desnico. Nemški nacionalci hočejo izstopiti iz zveze z drugimi nemškimi strankami. Levice gré rakovo pot in tista nemška „gemeinbürgschaft“ kmalu ne bo vredna piškavega oreha. Za to se pa desnica tem lažje visje dvigne na površje in morda tudi lažje več doseže...

Kot člena državnega sodišča sta bila mej drugimi izvoljena tudi dr. Tonkli in dr. Suppan. Kako je dobil poslednji glaso-ve slov. in hrv. poslancev, kdo to pové?

Slovenski poslance V. Pfeifer je praznoval dne 25. t. m. 25-letnico, odkar je državni poslanec. Slovenski poslanci so mu tem povodom priredili slavnosten banket.

„N. Fr. Presse“ je bila prinesla vest, da se je vlada odrekla glasovom Italijanov, ker ni mogoče hkratu zadovoljiti Slovanov in Italijanov. Vlada se baje ne upira več ustanovitvi višjega deželnega sodišča v Ljubljani,

pač pa poudarja, da bo potreba za to dokaj priprav. Kdo tega ne ve?!

Razgled po slovanskem svetu.

Razprave radi izgredev v Trstu. — V torek je sedel v Trstu na zatožni klopi 16-letni Fortunat Skerk iz Trsta, obtožen radi javnega nasilstva, storjenega z zlobnim poskodovanjem tujega blaga. Dobil je 14 mesecev zapor.

Okrožnico, s katero se pozivljajo finančni uradniki za pristop v tečaje, ki se prirede v to svrhu, da se naučé slovensčine, je izdal finančni ravnatelj Zimmermann v Trstu po nalogu finančnega ministra Kaizla.

„Piccolo“ kriči, zatrjuje, da uradniki v Primorju ne potrebujejo znanja slovenskega jezika. Seveda, židu je italijansčina nad vse in on ne pripoznava nikoga drugega poleg sebe.

Ukaz je prišel v najskrajnejšem času, radovedni smo le, koliko se v istini prizadeti gospodje naučé našega jezika!

Odbor zavoda sv. Nikolaja v Trstu priredi veliko dramatično predstavo v torek dne 1. novembra 1898. v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ s sodelovanjem tamburškega zhora iz Rojana z govorom in igro. Začetek ob 7 1/2 uri zvečer. Vstopnina za oscho 40 kr. sedeži I. vrste 50 kr. II. vrste 40 kr. III. vrste 20 kr. Ker je koncert v korist zavoda sv. Nikolaja, se predplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor. Razpored: 1. a) Koračnica iz opere „Jamska Ivanka“ tamb. zbor. b) „Moji spomini“, venci slovenskih narodnih pesni, tamburški zbor. 2. Govor, govori g. K. P. 3. a) „Na planinah“, valček, tamburški zbor. b) „Kako si krasna“! Ilitra polka, tamburški zbor. 4. Stari lila, igrokaz v treh dejanjih.

„La Pensée Slave“ je kaj dobro urejevan list in tudi se ne strši povedati marsikatero neljubo resnico, vsled česar ga prav pridno zaplenjajo. Ilitro so dobili v Trstu cenzorja, ki zna francoski, in list je izšel sedaj že kar zopredoma dvakrat v „Seconde edition“! — Tako je no pri nas...

Deželnozborna volitev. — Dne 26. t. m. je bila za mestno skupino Kranj — Škofja Loka na Kranjskem deželnozborna volitev. Izvoljen je bil kandidat narodne stranke g. ravnatelj Šubic, kateri je dobil 227 glasov, nasproti kandidatu g. kural Koblar je dobil 89 glasov.

Kuga na Dunaju. — Sedaj se zopet ni pripetil nikak slučaj. Bolniki za kugo menda okrevajo, razven jedne ženske, ki je silno slaba.

Foulard - Seide 65 Kr.

bis fl. 3-35 p. M. japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige Henneberg-Seide von 45 Kr. bis fl. 14-05 per Meter — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. An Private porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend. Selden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof.), ZÜRICH. [2]

Splošno je priznano pri celodnih bol- leznih kot najboljšo prebavljivo in odvajalno sred- stvo

Gascara Sagrada Malaga vino

iz deželne lekarne „Pri Mariji pomagaj“ Ph. Mr. Milan Leustek v Ljubljani. 1 vel. stekl. gld. 1-20. — Razpo- silja se z obratno pošto. 117, 37

Vabilo

k občnemu zboru društva za pokroviteljstvo odpuščenih jetnikov v pokneženi grofiji go- riško-gradiščanski.

Ker k puvemu občnemu zboru dne 23. t. m. ni došlo zadostno število članov, ob- vešča se, da bode drugi občni zbor dne 30. t. m. ob 11. uri predp. v dvorani št. 24 tuk. c. kr. okrožne sodnije. Vodstvo.

Svoji k svojim!

Priporočam veleslavnemu občinstvu v Gorici in z dežele svojo lepo urejeno

brivnico

na Travniku štev. 21, zraven Paternolljeve knjigarne in loterije.

Obljubuje točno in hitro postrežbo, se toplo priporočam udani

68-37 Anton Pucelj.

Važno za vsakega.

Razprodaja po čudovito nizkih cenah: 1. krasna žepna ura (anker-Remontoir) z niklom gravirana, 3 letna garancija; 1 elegantna veri- zica k uri z lepim privezkom (pariški sistem, na zahtevanje iz nikla ali pozlačena); 1 elegantna igla za kravate gospodom iz ameriškega zlata double s ponarejenimi briljanti; 1 par lepih uha- nov iz pravega 12 lot srebra, c. kr. punciranih; 1 par krasnih gumb z zapestnice iz amerikan- skega zlata double s ponarejenimi briljanti; 1 garnitura gumb za srajce in ovratnice iz ame- rikanskega zlata double, 5 komadov. — Teh 12 krasnih predmetov razpošiljam, dokler obstoji zaloga, proti povzetju ali proti naprej poslani gotovini samo za gld. 2-75 kr. (Le žepna ura je stala prej 5 gld.) Kar ne bi prijalo, se sprejme tekom 8 dnij nazaj. 254 6-1

E. Holzer,

zaloga ur in dragocenosti, Krakovo, Stradom 18.

Na prodaj je več hiš v Gorici. Kje, se izve v našem upravnistvu.

Otvoritev gostilne.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl v Kapucinski ulici št. 2 v lastni hiši

gostilno pri „zlatem križu“

(po domače „pri Lizi“).

Tam točim dobro belo in črno vino, svoj pridelek iz Prvačine in Dornberga, izvrstno Puntigamsko pivo, ter imam na razpolaganje jedi ob vsaki uri.

Lepa, čedna prenočišča. Za v okolično vožnjo priročnost.

Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk ter ostajam

z odličnim spoštovanjem
Ivan Katnik,
gostilničar in posestnik
v Kapucinski ulici 2.

cl.

Prečistiti duhovščini naznanja, da sta prevzela po smrti njiju očeta **Mihaela Valentinčiča**

delavnico za posrebranje

v Gorici v ulici Morelli št. 9, z enako trdnostjo, kjer bodeta sprejela nadaljnja naročila in zagotavlja čisto, duhovščini točno izvršitev vsakega izdelka v srebru, kakor tudi v posrebrjenih kovini.

Sprejemajo se naročila za popravilo vseh cerkvenih stvari najnovejših sistemov, bodisi v pozlačenje ali posrebranje ter se zagotavlja lično izdelanje po poštenih cenah, da se ni bati nikake konkurence.

Zahvaljuje se naprej, belječita z odličnim spoštovanjem

Peter in Adalbert Valentinčič.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Imajo veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo itd., vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo (S. cl.) tiskarno črk na perilo. (P. cl.)

SAUNIG & DEKLEVA

V Gorici — Nunska ulica 14-16 — V Gorici

Prodajalnica in edina mehanična popravilnica šivalnih strojev.

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev n. pr. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobé od gl. 32 naprej.

V zalogi imata tudi **dvokolesa, puške in samokrese.**

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

Iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano kot **izvrstno bol ublažujoče mazilo**; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gl. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to **splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo** vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko, s „**Sidrom**“ namreč, iz **RICHTERJEVE** lekarne in vzame kot **originalni izdelek** le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI.

Združene opekarne Bilje-Bukovica
(pošta Bilje pri Gorici)

imajo veliko zalogo vsakovrstnega opekarniškega materiala po sledečih zmernih cenah:

Navadna stavbna opeka št. 2 po 9 gl. tisoč.

Opeka št. 3 in 4 po 8 gl. tisoč.

Strešnike (korce) po 11 gl. tisoč.

Radi preseljenja se prodaja

razno pohištvo na drobno

Več: trg Sv. Antona št. 2 pri II. Stanta
I. nadstropje.

Odda se v najem
štacuna, magazin in klet.
Riva Corno št. 1.
Prostori so pripravljeni za vsako kupčijo
— Več se poizvê v našem upravnistvu.

OGLAS.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem po 17-letnem praktičnem svojem delovanju, v prvih goriskih izdelovalnicah utež otvoril

v Semeniški ulici št. 8

lastno zalogo z izdelovalnico tehnično raznovrstnih sistemov in višino, v kateri izvršujem vsa naročila, ki spadajo v to stroko, kar najhitreje in po najnižji ceni. Reference o izvršenem delu more dati slavno županstvo v Št. Andrežu, kjer sem izdelal občinsko tehniko.

Prevzemam v mehanično popravilo vsakovrstne uteže, kolesa, šivalne stroje in slične reči.

Imam **glavno zalogo koles prvih ameriškanskih sistemov**, katera so **priporočana najboljša**. — Vedno pripravljen na izvršitev se beleži udani

KAROL KOMEL,
v Semeniški ulici številka 8.

169 20—12

Odlikovana tovarna in velika

zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetiča (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarski ali strugarski stroki od priprostega do najličnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,
da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO preskrbljena zaloga obkladkov (remeš) v najrazličnejših vrstah.

Kulantna postrežba.

ZALOGA vseh, k mizarski in strugarski stroki spadajočih potrebščin.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Podpisanece uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril v četrtek **13. oktobra t. l.**

ново zalogo pohištva, ogledal, slik itd.

v Gosposki ulici št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Priporoča se posebno novoporočencem za preskrbo vseh mobilij, kakor tudi vsega pohištva, po najnižjih cenah.

Daja se tudi na obroke, bodisi mesečno ali tedenske. Zagotavlja točno postrežbo in ukusne izdelke po najnovejših zahtevah te stroke. — Nadejajo se obilega obiska iz mesta in dežele, belježi z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak.
Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti perencem, poboljšani sestav Vernorelov. 36 20—11

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. (Te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične vodorodne preše).

Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice, za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju
II/2 Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! — Zastopniki se iščejo.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: Francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf) ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmerni cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin
73 trgovca v Semeniški ulici št. 1
v hiši, kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je s 1. septembrom 1898. prevzel žage g. Godine v Lokavcu pri Ajdovščini ter da more od tega dneva dalje služiti vsem p. n. g. odjemalcem z mehkiimi deskami, zaganicami ter sploh z vsem blagom, spadajočim v to stroko na drobno in na debelo, kar se vse razpošilja iz mojega magazina v Lokavcu.

Proseč gg. posestnike, mizarje itd., da se poslužijo moje zaloge, zagotavljam najboljše, najtočnejšo in kulantno postrežbo ter beležim

Z odličnim spoštovanjem
lv. Rollet.
6 6 Lokavec v septembru 1898.

P. Drašček
trgovec z jedilnim blagom
v Stolni ulici št. 2. v Gorici

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v 64 Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso iz tovarne
ARNOLD & GUTMANN z Dunaja.
Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Trpečel na plućah, v grlu, na duhu in trakealni!

Kdor se hoče iznebiti enkrat za vselej plućnih ali trakealnih bolezni tudi zastarelih, boleznih na duhu, katere se dozdevajo neozdravljive, naj uporablja čaj za bolne na plućah in v grlu **A. Wolffsky**. Tisočere zahvalnice jamčijo pristnost tega čaja. Zavoj, kateri zadostuje dva dni stane 75 kr. Zvezki gratis. Pristnega dobiva se edino pri tvrdki **A. Wolffsky, Berlin, št. 37.**

26 4 251 S.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetnjem
Na livovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ - A.
v Pragi na Smthovu
(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočil očih sprisal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Gene zelo zmerno, plačuj se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Geniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošlji na zahtevo brezplačno in poštino prosto. 80, 52 36

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Usojam si slavnemu občinstvu, naznaniti, da prevzamem in izvršujem točno naročila na

kavo, čaj, olje, riž, makerone, delikatese, sadje, ribe, vina itd.

Pošiljate v omotih po 5 K. oddajam po pošti, one od 30 K. naprej pa po željeznici s povzajem.

Take pošiljate se izplačajo vsakomur, posebno p. n. gg. krčmarjem, družinam in onim, ki rabijo za dom različne jestvine ali žele o raznih prilikah nabaviti si specialitete, katere se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n. pr. **moške ribe in rake, sveže sadje, fino olje itd.**

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki ceni.

Genike dopolnjem radovoljno in brezplačno.

Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in zamorem dati blago po tako nizkih kupih, da se ne bojim konkurence.

Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem
Ernest Pegan
TRST
(cl.) v ulici S. Francesco št. 6.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga v Gorici z neomejenim jamstvom.

Vaše blagorodje!

Dne 7. oktobra 1897. se je obrnila zadruga prvič na slovensko občinstvo z vabilom k pristopu. Z dnem 1. oktobra 1898. je štela zadruga 904 člene in 1659 deležev v znesku kron 497.700.

S temi številkami v kratki dobi svojega poslovanja, od 1. decembra 1897. do 30. septembra 1898., je dokazala zadruga skrajno potrebo in velik pomen svoje ustanovitve.

Prva in glavna naloga zadruga je, podpirati trgovski in obrtni stan v Gorici. Novo odprte prodajalnice in obrti tekom leta 1897. in 1898. so dokaz, da je zadruga vršila uspešno to svojo prvo nalogo.

Ravnateljstvo zadruga pri tem ni zanemarjalo drugega dela svoje naloge, sporazumno s trgovsko-obrtnim pospeševalnim društvom, opazovati trgovsko in obrtno gibanje na Goriškem sploh. Pridobilo si je mnogo izkušnje in utrdilo prepričanje, da je trgovina in obrt v slovenskem delu dežele skrajno zanemarjena, da smo začetniki, prepuščeni samouku, samopomoči. Od nikoder bodrilne in učilne besede, nego izmed nas! Naša trgovina in obrt sta brez opore činiteljev, katere je postavilo državno zakonodajstvo v to svrhu. Išči-mo in najdemo torej boljše bodočnost le v sebi, v varčnosti, vzajemnosti in v učenju. To znanje je bil gonilni vzrok ustanovitvi zadruga, to mora ostati nje vodilo. Trgovsko-obrtna zadruga nudi najlažjo priliko, nabirati glavnic; vsak, tudi manjši obrtnik in prodajalnik, utegne ločiti eno krono na teden ali 2 goldinarja na štiri tedne. Obrestuje se mu v zadrugi vsaka krona od tedna do tedna po 4%. Ob enem je pa prisiljen, varčiti vsaj pet let, in privarčiti najmanj 300 kron ali 150 gld. Da je vlaganje vsakemu pristopno tudi izven Gorice, se je uveljavil čekovni promet. Tedenski ali mesečni obroki se vplačujejo lahko pri vsakem poštenem uradu. Težko ali nadležno bode s početka marsikomu, zlagati krono h kroni, polagoma pa postane to navada, iz te pride varčnost. Brez te obrtnik in trgovec ne more prosperovati.

Malenkostno bi se zdelo premožniku tako zlaganje po kroni. Svota nabranih deležev za devetmesečno dobo, to je 1000 aktivnih deležev ali 300.000 kron za prvo petletje — govori glasno, da daje krona h kroni ogromno premoženje. In vsa ta glavnic je pristopila na novo v pomoč obrti in trgovini. Ako zadruga napreduje v 2., 3., 4. in 5. letu tako, kakor je v prvem, potem bode imela v petletji 5000 aktivnih deležev z 1.500.000 kron ali 3/4 milijona goldinarjev. Od tega je 1.300.000 kron privarčene glavnic, 200.000 kron pa pridobljenih obrestij. Ako goriški Slovenci k zadrugi pristopijo do tega števila, pač najsijajnejše dokažejo, da so razumno računajoče ljudstvo, ki si samo ustvari boljše gospodarsko bodočnost!

Osnova zadruga pospešuje varčenje in nabiranje glavnic na najugodnejši način. Na primer:

1. Kedor pristopi prvo leto z enim deležem, drugo s še enim, in tako naprej do petega in s šestim letom nadaljuje vplačevanje petih deležev, to je pet kron na teden ali 130 gld. na leto, prejema od dokončanega petletja naprej vsako leto 150 gld. ali 300 kron glavnic. Zadruga nudi tako priliko obrtnikom in trgovcem, da si pripravljajo tekom celega leta z majhnimi zneski potrebno glavnic.

2. Kedor vplačuje po kroni na teden tekom štirih petletij in konec petletja naloži privarčeno svoto kot hranilno vlogo, nabere v 20. letih 882 gld. ali 1764 kron, to je, prihranil je 520

gld. glavnic in pridobil 362 gld. golih obrestij, v 40 letih pa 2793 goldinarjev, to je, prihranil je 1040 gld. in pridobil 1653 gld. obrestij. Ako pristopi kedo na ta način v zadrugo z dvajsetimi leti, se je zavaroval tako rekoč za slučaj doživljenja 60. leta starosti za 2793 gld. In plačeval je le jedno krono na teden ali 2 gld. 34 kr. na mesec. Glavnica je pa tekom cele dobe njega lastnina. Pet kron na teden ali nekaj čez deset goldinarjev na mesec daje v 40 letih 13.965 goldinarjev, dočim najugodnejša zavarovalnica toliko ne nudi.

Kedor je varčil, pa ni le sebi koristil. S svojimi vplačevanji obroki je pomagal obrtnikom in trgovcem, katerim se nabrane svote izposojajo. Varčenje sebi v korist in ob enem zaupanje prihranjenega denarja drugemu pa budi in razvija vzajemnost. Trgovski in obrtni stan po tej vzajemnosti še le postane eno gospodarsko telo.

Predujem na podpisani delež ali posojilo se dobi na poroštvo, izjemoma tudi brez tega, v vsakem poljubnem znesku. Kedor si izposodi 200 kron za pet let, plačuje svoj delež eno krono na teden in poleg tega še 28 vinarjev na obrestih. Plačuje torej na teden 64 krajcarjev, ter je vrnil v petih letih izposojenih 200 kron, konec petletja pa prejme na ostalem deležu še 50 goldinarjev; ali kedor si izposodi 300 kron, dobi cel delež naprej izplačan, to je 260 kron glavnic in 40 kron obrestij, katere drugi, ki varči, dobi izplačane še le po preteku petih let; vrača pa svoj delež, jedno krono in 42 vinarjev dopolnitve, ali pa 71 krajcarjev na teden. V petih letih je vrnil glavnic in obresti.

Kolikor si kedo izposodi, toliko deležev mora podpisati za dobo petih ali vsaj desetih let. S predujmi si olajšajo uradniki in stanovi, ki imajo stalne dohodke, večja odplačila in pomagajo obrtniku in trgovcu k trgovini. Na primer:

Uradnik, ki ima na leto potrebščin 60 gld. pri krojaču, pristopi z dvema deležema, plačuje 2 kroni na teden ali nekaj čez 8 kron na mesec. S poroštvom obrtnika dobi na podpisane deleže vsako leto 60 gld. predjma ter plačuje poleg deleža še 15 vin. obrestij in toliko več vsako leto naprej. Obrtnik je prejel plačilo v gotovini, uradnik si je pa razdelil odplačilo na mesečne obroke.

Obrtnik in trgovec, ki ve, da sme računati na gotovino, pa bode vse drugače podjeten nego oni, ki mora iskati krajcar za krajcarjem pri odjemalcu. Vzajemnost med stanovi v trgovsko-obrtni zadrugi kaže nam sledeče razmerje:

Obrtniki, delarji, zidarji, profesorji	Učitelji	Državni, deželni in zasebni uradniki	Delavniki	Delavci, slugi, vorniki	Posesniki in zasebniki	Mizarji, čevljarji, sedlarji, sedlarji, strojarji, biclarji, zidarji, mesarji, kolarji, frizeri, krojači, kramarji, kavararji, pekari, tovarnarji	Trgovci	Skupaj
14	68	35	40	79	265	282	121	904

Nabrana velika glavnic in misel vzajemnega podpiranja pa gotovo stori, da računamo, da smo zaupni in podjetni. S temi lastnostmi in večjo obratno glavnic se lotimo lahko velike trgovine in velike obrti. Naravnih sil in zakladov imamo dovolj v deželi. Da jih izkoristimo, je treba nam glavnic, vsrtačnosti in znanja. Nabirajmo torej denar, nabirajmo z zaupnostjo, rabimo ga z vzajemnostjo. Čisti dobiček, ki skupi trgovsko-obrtna zadruga, pa naj

služi v vrhovni cilj, izšolati v deželi obrtni in trgovski stan. Od leta do leta se širijo obrtne in trgovske šole. Ljubljana, Gradec, Dunaj imajo že ugledne zavode, dobimo si jih tudi mi. Kolikor je na razpolago čistega prebitka zadruga, obrnimo ga v ustanovitev strokovnih, obrtnih in trgovskih šol, v podpiranje učencev takih zavodov s tem, da se napravijo letne ustanove. To bodi najvišja naloga nabranega rezervnega zaklada trgovsko-obrtna zadruga.

Dobiček, kateri razni stanovi dajejo z varčenjem in vzajemno pomočjo, služi istim, pada njim nazaj.

Ako se bode zadruga s to močjo razvijala, kakor tekom prvih 10 mesecev poslovanja, postane ob končanem petletji osrednji zavod goriških posojilnic. Sodeč po številu deležev prvega leta, bi znašalo ob končanem petletji 8000 deležev, to je 2.400.000 kron podpisane glavnic. Ista bo dohajala v tedenskih zneskih vštete obresti od predujmov 10.000 kron. Kedor pa le količ-kaj več, kaj pomeni redni tedenski dohodek 10.000 kron, zastavi že v prid mirnemu in zanesljivemu poslovanju naših posojilnic ves svoj upliv, da trgovsko-obrtna zadruga pride do zaželenega razvoja, in po tej poti naši denarni zavodi najdejo posredujočo centralno blagajnico.

Zadruga sprejema hranila ter obrestuje vložene zneske po 4 1/2 %. Po pravilih svota vložnega denarja ne sme presegati polovice zneska podpisanih deležev. Zadruga je sprejela tekom desetmesečnega obstanka 190.000 kron hranil, od katerih ima danes v znesku še 140.000 kron. Ker znašajo podpisani deleži kron 497.700, je zaupni denar pokrit štirikrat s podpisanimi deleži. Zadrugniki pa jamčijo za ta denar ne le s podpisanimi deleži, marveč solidarno z neomejenim jamstvom. Smemo torej reči, da zadruga nudi za naloženi denar največ varnosti na Slovenskem. Ker vlaganje hranil močno pospešuje razvoj zadruga in je posebno v prvih petih letih mogoče vstreti prošnjam za posojilo le, ako hitro naraščajo hranila, se vabijo naši premožniki, da svoj denar nalagajo pri trgovsko-obrtni zadrugi. Mnogo našega denarja imajo še ptujski denarni zavodi. Dokler nima zadruga toliko hranil, kolikor dopuščajo pravila, je dolžnost vsakega, da denar nalaga pri trgovsko-obrtni zadrugi.

Z dnem 1. decembra 1898. konča trgovsko-obrtna zadruga prvo leto prvega odseka, ki konča 1. decembra 1902. S prvim januarjem 1899. prične drugi odsek, ki bode trajal do konca leta 1903. Sprejemanje članov v prvi odsek je zaključeno. Podpisano ravnateljstvo vabi že sedaj vse stanove k pristopu v drugi odsek. Plačevanje in izplačevanje za ta odsek se izvršuje lahko takoj z današnjim dnem. Kedor želi pristopiti, naj se obrne ali osebno ali z dopisnico na uradno vodstvo zadruga, da mu da potrebna pojasnila in navodila.

V nadi, da slovensko občinstvo uvažuje zadrugo po sedanjem delovanju in izkaže to z obilnim pristopom v drugi odsek, beležijo

v Gorici, dne 28. oktobra 1898.

Dr. Henrik Tuma, deželni poslanec in odbornik, načelnik; dr. Alojzij Franko, odvetnik, prvi namestnik; Iv. Dekleva, veletržec, drugi namestnik; Franjo Žnidarčič, c. kr. profesor, prvi zapisovalec; Andrej Gabršček, lastnik tiskarn, drugi zapisovalec; Anton Delak, hišni posestnik, Ivan Poljak, mizar, mojster v Solkanu, Peter Drašček, trgovec, Anton Jeretič, knjigotrožec, Andrej Jakl, lastnik strojarne v Rupi, Anton Jerkič, fotograf, Anton Fon, krčmar in klobučar, Anton Krušič, krojač, Jernej Kopač, svečar, Jožef Kutin, trgovec, dr. Andrej Lisjak, zdravnik, Franc Mozetič, zidar, mojster, Fran Pavšič, mizar, mojster, Ivan Reja, krčmar, Andrej Tabaj, veroučitelj.

To betvico vode, katero so jima dajali, sta rabili kot zdravilo ter rajši pritrjali z enim ustom pijačo. Vendar zaman! Speklina in lišaji so se razširjali polagoma po vsej roki; koža je pokala na njej in nohti so odpadli od telesa. Nista začutili velikih bolečin, marveč neprestano naraščajočo splošno bolezen. Potem so ju jele skleti in pokati jima ustnice.

Vdova Hura, ki je ljubila snago, ne samo radi potreb telesa, marveč tudi radi spoštovanja predpisov velikega postavodajalea, se je borila neprestano z nespago v podzemlju in s to grozno boleznijo.

Nekega dne, ko so jo napadle zlokobne slutnje, je privedla hčerko k predoru. Žarek, prodirajoč skozi njo, je osvetlil dekličje lice.

Tirzine trepalnice so bile bele kakor sneg.

Revna mati je vedela, kaj to pomeni.

Stala je kot otrpnela od bolesi, v njeni glavi je nastala velika praznота in v njej se premetavala samo jedna misel: „gube! gube!“

Toda premagala je svoje ganutje. Materinska ljubezen jej je dodala poguma in moči, da je skrila pred hčerko grozno resnico. Izgubivši sama nadejo, ni vendar nehala vlivati tolažbo v srce nesrečnega otroka.

Da bi jo zabavala, si je izmisljala različne igre, pravila jej stare pripovedke in tvorila nove. S pečenimi ustnicami jej je prepevala psalme kralja — pesnika, zajemajoča v njih sama pogum in moč.

Bolezen je med tem neizprosno, dasiravno počasi napredovala. Posipala je s srezem njuni glavi, izgrizla luknjice v ustnicah in trepalnicah, pokrivajoča njuno telo z garjami. Potem se je lotila grla, nadavši oster, hripav zvok njenemu glasu; na to se je lotila členov ter napela na njih staničasto tkanino in hrustanec.

Polagoma, polagoma, in mati je vedela, da neozdravljivo, je zajela pljuča, skazila kri, posušila kosti in tako ju bo stiskala čimdalje tesneje s svojimi železnimi rokami — a smrt je bila nemara še daleč.

In prišel je naposled bolesten dan, ko je mati se čutila primorano imenovati Tirzi, bolezen, ki ju je doletela. Obe sta med jokom in stokom jeli pošiljati svoje molitve pred prestol Jehova, da bi ta polajšal njune muke.

Seasoma vendar — tako velika je moč privajenosti — sta se nesrečni žrtvi spoprijaznili z gnusno promeno, kakoršni sta podlegli; govorili sta o njej brez obupa, kot o nekaki ravadni stvari ter navzlic vsemu temu hrepeneli po življenju.

Jeder vozel je, jili se vezal z zemljo — krepčali sta si duha, ko sta govorili in sanjari o Ben-Huru.

Mati je obljubovala združenje z njim, hčerki, a hčerka materi — nobena izmed nju tudi ni dvomila, da tudi on s koprnjenjem in tesnobo pričakuje tega trenutka. In tkoča ter prelikajoči neprestano to prejo nadeje, sta nahajali v tem olajšavo težke svoje usode in opravičenja pred samimi seboj, da živita in nočeta umreti.

Videli smo, kako sta se tolažili navzlic celodnevni gladi in žeji v trenutku, ko ju je našel Gezij.

Svetloba baklje je iskreče osvetlila temnico.

Svoboda je prišla.

„Bog je dober!“ je zaklicala mati, prevzeta hvaležnosti ter hvaleča. Njegovo ime za to, kar jim je poslal.

Vstopil je tribun.

Se le sedaj je vdova Hura, kakor v luči te baklje, zagledala, da za nju ni več rešitve in da ima radi svoje bolezni še

dolžnost. In iz njenih ust je prišla grozna svaritev:

„Nečisti svi! nečisti!“

Ah! koliko truda je stala revno mater izvršitev te dolžnosti.

Svoboda se je zares vrnila, toda davno srečno življenje se več ne povrne. Odslej, ako pojde kedaj mimo hiše, ki je bila nekdanj njena last, nima pravice, se ustaviti, k večjemu da zakliče: „Nečista! nečista!“

Svojemu sinu, po katerem je bedeča in spavajoča koprnela, svojemu rodnemu sinu, ko bi ga srečala ter bi on stegnil proti njej roko in zaklical: „Mati!“, bi morala odgovoriti: „Nečista! nečista!“

A to drugo njeno dete, katero se sedaj radi pomanjkanja druge obleke mora pokrivati s svojimi lasmi, — oh! tudi ono, še tako mlado, bo vzbujalo pri ljudeh neprestano le gnjus.

A vendar se je plemenita žena Izraela vdala sama tej usodi, ko je iz globine srca zaklicala besedi, ki bi jej imeli odslej služiti za pozdrav ljudem, katere sreča na poti: „Nečista! nečista!“

Tribun je s trepetom zaslišal ti zlokobni besedi, toda ni se umaknil.

„Kdo pa sta?“ ju vpraša.

„Ženski, umirajoči od gladi in žeje. Toda — je dodala takoj — ne bližaj se! Ne dotikaj se tal niti stene. Nečisti!“

Rimski dostojnik je nadaljeval svoje izpraševanje.

„Povej mi, ženska, kako se imenuješ? Kedaj si bila vržena v ječo? Od koga in za kaj?“

Ona mu je odvrnila:

„Živel je nekdanj v Jeruzalemu knez, Hur mu je bilo ime — Ben-Hur... Vsi plemeniti Rimljani so bili njegovi prijatelji — sam cesar ga je obdaril s svojo prijaznostjo... Jaz sem vdova onega kne a in ta-le je njegova hči. Kako ti naj povem, kaj je naju spravilo v ječo?... Sama ne vem. Ni bilo za to nikakega vzroka — k večjemu naše bogastvo. Bolje bo, če vprašaš Valerija Gratusa — on ti zamore bolje pojasniti, kdo je bil naš sovražnik in kedaj so naju vrgli semkaj. Jaz tega ne vem. Glej, evo, kam so naju pripravili, glej in imej usmilenje!“

Ozračje v temnici je bilo soparno. Rimljan pa je vendar ukazal človeku, ki je držal bakljo, se približati ter je zapisal ta odgovor. Vsakdo bi tega ne bil storil.

„Osvobojeni sta“, je dejal, spravljajoč tablice, „med tem pa vama posljem pijačo in hrano.“

„Poslji nama še obleke in vode, da se umijevi!“ je prosila mati.

„Tvoja želja, vrla ženska, se izpolni.“

„Bog je dober!“ je ponavljala vdova med jokom. „Mir Gospodov bodi s teboj!“

„Pripravita se!“ reče tribun. „Nocoj po noči ukažem vaju izpeljati skozi vrata bastije. Svobodni bodeta. Poznaš postavo, torej veš, kam se imaš podati. Srečno, Hurova vdova!“

Pomignil je svojim ljudem ter odšel z njimi.

Kmalu so se prikazali pri vratih sužnji, nesoč vodo, obrisače, kruh, meso in obleko. Vse to so odložili na prag ter prestrašeni zbežali.

Ko je nastala noč, so odpeljali obe nesrečni ženski skozi vrata.

Bili sta prosli.

Nad njunima glavama so migljale one zvezde, kakor nekdanj pred osmimi leti nad streho palače Huror.

Dvignili sta oči proti nebu ter mu postavili bolešno, breznadejno vprašanje:

„Kam hočeva iti in kaj bo dalje?“

III.

Znovič Jeruzalem.

Skoro ob tem času, ko je Gezij na bastiji Antonije pripovedoval tribunu grozno svojo najdbo, se je vspenjal neki človek po vshodnem rebbru Oljske gore.

Pikra in skalnata steza je držala skozi grmičje, ki je bilo od solnca opaljeno. Naš popotnik je bil vendar močan in mlad, imel je na sebi ohlapno, lahko obleko; torej je lahko prenašal solčno vročino, vspenjaje se po strmíni.

Šel je počasi, ogledujoč se na desno in na levo.

Z njegovega lica je bilo moči čitati, da mu je ta kraj dobro znan in da budi v njem sladke spomine. Pozdravljal je te obžgane rastline in te grice kot svoje davne prijatelje: „Kako me veseli, da vas znova vidim. Naj vendar pogledam, ali ste se kaj spremenili?“ jim je dejal s svojim pogledom.

In vspenjal se je tako s početka počasi, toda čim bolj se je bližal vrhu, tim bolj je pospešil korake.

Konečno je obstal na samem vrhu Oljske gore. Živa rudečica mu je stopila na lice in s pridržano sapo je zrl na prizor, ki se je razgrinjal pred njegovimi očmi.

Ta popotnik ni bil nihče drugi nego Ben-Hur, in mesto, čegar prikazen ga je napajala s takšnim razkošjem — Jeruzalem.

Koliko ljudij in s kako različnimi občutki je že zrl s te gore na Sveto mesto! Tit, zmagovalec in vitez križarskih vojak, ter Izlami in popotnik iz zapada, — prvi kot zmagovalec, drugi kot pobožni popotnik, — toda nihče z občutki tako bridkimi, tako bolestinimi in ponosnimi ob enem nego Ben-Hur.

Spomini slavlja in upadka židovskega naroda, njegova zgodovina — zgodovina Boga — so mu stali kakor živi pred očmi. To mesto so sezikali njegovi očetje; ono je bilo priča veliki pregreh in nenavadnih čednostij, poleta duha in njegovih slabostij — ter vere in nezvestobe izbranega ljudstva.

Ben-Hur je imel se pred očmi sliko Rima, ki pa ni bila zmožna, mu zatemniti tega, s čimur se je napajal v tem trenutku.

In čutil se je ponosnega na to prestolnico, a ta ponos bi se bil lahko spremenil v napuh, ko bi se ne bil pri tem z bolestito spominjal, da v tej kraljevi prestolnici vlada sedaj sovražnik. Samo z njegovim dovoljenjem so skladali žrtve v palači, iz katere je nekdanj vladal David in v kateri so se danes mogočno vsedli najezdiki (prišleci). V njej se omi izmisljati čimdalje več novih davkov, obkladajoči z njimi izvoljence Gospodove.

Vendar ti občutki ponižanja in bolesi so bili splošne naravi — čutil jih je vsak pravi Izraelec.

Razum njih pa je nesel mladenič breme lastnega trpljenja in pogled na rojstni kraj mu je isto še bolj obteževal.

Solnce je ljubeznivejše občevalo z zapadnim obronkom Oljske gore, nego z vshodnim, in tudi ljudje so ga obdelovali z večjo ljubeznijo, obsadivši ga z vinogradi ter s smokvinimi sadniki in oljkinimi vrtovi. Pokrivalo ga je zelenje od vrha do posušenega potoka Cedron. Pred njo je strlel kvisku strmi zid od gore Morija — bel kakor sneg. Temeljno židovje je pozidal Salamon, a dokončal ga je Herod.

(Dalje pride).